

Megindul AZ ÉLET

Két évvel ezelőtt, 1945 februárjában kevés idegen ismerete volna fel a régi, világszép Budapestet abban a kihalt, kifosztott, lerombolt, szennyel, hulladékkal borított rom városban, amivé fővárosunkat a fasiszta gonosztevők rablásai és a győzedelmes Vörös Hadsereggel szemben való gonosz és ostoba ellenállása miatt vált. Az utcákon alig lehetett egy-két félve osonó embert látni ezekben a felszabadulás utáni első napokban, de meg is volt minden ok arra, hogy ez így legyen. A főváros lakossága még a pincékben élt és annyira hozzászokott a barlangélethez, hogy szinte nem is merészkedett a napvilágra. Ebben a szörnyű halott városban nem volt egyetlen közhivatal, közintézmény sem, amely irányította volna az újjáépítést, vagy legalább is meglétével bátorította volna a lakosságot, hogy polgári foglalkozásához visszatérjen.

Annál nagyobb lendülettel folyt a munka már a január végi napoktól kezdve az egyes kerületek szociáldemokrata pártszervezeteiben. Hiányosan berendezett, ablaktalan helyiségekben dolgoztak, irányítottak és terveztek a párt életbenmaradt régi tagjai és készült fel arra a feladatra, amelyet a párt az újjáépítésben elfoglalt. A Szociáldemokrata Párt a testvérpárttal együtt valóban úttörő, kezdeményező munkát folytatott ezekben a szörnyű és vigasztalannak látszó időkben.

Ahelyett, hogy itt általánosságban szólnánk erről a munkáról, amelyet már elegendő és eleget méltattak, lássuk csak, hogyan dolgozott a Szociáldemokrata Párt egyik szervezete, például a VI. kerületi, terézvárosi pártszervezet. A kerület igen súlyos sérüléseket szenvedett. A Körút és az Andrassy-út szinte járhatatlan volt, a romhalmaz és a nyilasok által sűrűn épített barrikádok miatt. A harcok még a Köruton folytak, amikor az Andrassy-út egyik mellékutcájában a régi, háborúelőtti helyen néhány párttag elindította a pártszervezet működését. Hatalmas munka várt a januári, februári és márciusi napokban erre a pártszervezetre, hi-

szén működésbe lépésükig pótolnia kellett a közhivatalok, az előljáróság és még a rendőrség munkáját is. A két munkáspárt szervezeteinek a vezetősége ugyan elég hamar felszólította az előljáróság és a kerületi rendőrség régi vezetőit, hogy indítsák meg a munkájukat, de ez a munka csak lassan vált érezhetővé. Ezért a VI. kerületi Szociáldemokrata Párt kezdte megszervezni a kerület közegész-

ruár első napjaiban alakult meg azután a kerület többi pártjainak bevonásával a kerületi Nemzeti Bizottság, amely most már hivatalos szerve lett az újjáépítésnek. A Nemzeti Bizottság irányítója és motorja a Szociáldemokrata Párt volt a testvérpárt mellett.

A pártszervezet vezetői és tagjai előtt — ahogy minden más értelmes ember előtt is — nyilvánvaló volt, hogy mind-

Hogyan segítette újjáépíteni két évvel ezelőtt a Szociáldemokrata Párt a rom-Budapestet?

Párt kezdeményezésére és javaslatára adott ki a kerületi Nemzeti Bizottság. A plakáton — melynek fényképét itt közöljük — a kerület minden üzemének vezetőjét és munkását felhívtuk arra, hogy nyissák meg az üzemeket és kezdjék meg a munkát. A felhívás mellett azonban ennek előfeltételeit is megteremtették. A Szociáldemokrata Párt, ahogy a plakátok is közölték, kényelvű fényképes igazolványt adott mindazoknak, akik igazolták, hogy újjáépítési vagy termelési munkában vesznek részt. Ezt az igazolványt általában a Vörös Hadsereg közegei is elfogadták és olyan biztonságérzést adott az embereknek, hogy a kerületben megindulhatott a munka.

A pártszervezet azonban ezzel egyidejűleg gondoskodott a munka megszervezéséről is. Bár Budapestre még nem érkezett el az akkor még Debrecenben székelő kormány üzemi bizottsági rendelete, csak hírek érkeztek erről, a Szociáldemokrata Párt VI. kerületi szervezete egymásután állította fel részben a saját kerületében, részben egybeült az üzemi bizottságokat, amelyek felelősek voltak üzemükben a munka továbbvitelért. Ahol lehetett, nyersanyagot is juttatott a pártszervezet az üzemeknek, így például egyidőben lisztet a kerületi pékeknek.

A kerületben mind több és több üzem fölött őrködött, ez az akkor nagyon is ismert tábla: „A Szociáldemokrata Párt védelme alatt. A fosztogatót a népbíróság elé állítjuk.”

Igen, így folyt a munka az újjáépítés és a termelés megindítása és fokozása érdekében a főváros VI. kerületében. És így folyt a munka az összes többi kerületekben is. A Szociáldemokrata Párt valóban kivette a részét ebből az országépítő és demokráciát biztosító hatalmas erőfeszítésből sőt az élen járt annak.

Tolnai György.

ZVI. NB.
1945.

FELHÍVÁS

a VI. kerület ipari üzemének vezetőihez és munkásaihoz!

A fasiszta rablók által felhúrt Budapesti megszállt élete csak úgy állhat helyre.

Ma újra megindul minden vonalon a gazdasági élet és a lakosság visszatér munkájához,

hogy megkezdődjék a főváros újjáépítése.

A Terézvárosi Nemzeti Bizottsága ennek érdekében felhívja a VI. kerület ipari üzemének vezetőit és munkásait, hogy

nyissák meg üzemüket, kezdjék meg a munkát,

tegyenek eleget kötelességüknek, amely ma Budapest minden becsületesen gondolkodó lakójára hárulniik.

Ennek végrehajtására:

1. Üzemi bizottságokat kell alakítani a vezetők és munkások együttműködésével a helyreállítási munkák felvételére és az üzemvezetésre. Ahol a tulajdonos ismeretlen helyen tartózkodik, az ő távollétében kell az üzemi bizottságot megalakítani.

2. Magyar-orosz nyelvű munkaiszólványokat kell kiállítani az alábbi szervek segítségével az üzemben rendszeresen dolgozók számára, igazolás céljára.

Felvilágosítással, segítséggel, munkaiszólványokkal szolgál a ahogy eddig is a Szociáldemokrata Párt Terézvárosi Szervezete (VI. Andrassy-út 41) és a Magyar Kommunista Párt Terézvárosi Szervezete (VI. Teréz-kört 19).

Munkások, dolgozók! Álljatok munkapadjatok mellé, mert csak a munka építi fel a szabad, független, demokratikus Magyarországot!

Budapest, 1945. február 5.

A VI. kerületi Nemzeti Bizottság

A VI. kerületi Nemzeti Bizottság felhívása a dolgozókhöz

ségügyét, parancsolta szinte fenyegetésekkel fel a pincékben nyomorgó lakosságot a lakásukba, kezdte meg a lakáselosztás munkáját, rendezte el a romok eltakarítását és a hullák eltemetését és állított fel népkonyhákat a kerületben. Ha valahol az erkölcsi érzékét vesztett lakosság üzletet tört fel, annak tulajdonosa a Szociáldemokrata Párthoz szaladt föl segítségért, ahonnan néhány karszalagos R-gárdista a helyszínre sietett és rendet teremtett. Feb-

addig nem költözhet rend és béke a magyar fővárosba, ameddig az újjáépítés mindenütt meg nem indul és ameddig az üzemekben el nem kezdődik a termelői munka. A legnehezebb kérdés volt azonban az ilyen szörnyű körülmények között a romokká vált, kirabolat és megbénított üzemeket élő és termelő apparátussá változtatni.

Hamarosan megjelentek az utcákon azok a plakátok, amelyeket a Szociáldemokrata